

Uchwała z dnia 8 lipca 2008 r.

I PZP 3/08

Przewodniczący SSN Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Roman Kuczyński, Romualda Spyt.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 lipca 2008 r. sprawy z powództwa Małgorzaty M. i Beaty K. przeciwko Przedszkolu Samorządowemu [...] w K. o wynagrodzenie, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 17 kwietnia 2008 r. [...]

„Czy w świetle § 5 ustęp 2 litera a) Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. (Dz.U. z 2005 r. nr 22, poz. 181) w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy dodatek funkcyjny przysługuje tylko nauczycielowi sprawującemu funkcję wychowawcy klasy, czy też również nauczycielowi, któremu powierzono opiekę oddziału przedszkolnego ?”

p o d j ą ł uchwałę:

Określenie „wychowawca klasy”, użyte w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz.U. Nr 22, poz. 181 ze zm.), obejmuje zarówno nauczyciela, któremu powierzono sprawowanie opieki nad oddziałem w szkole (klasą), jak i nauczyciela, któremu powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem w przedszkolu.

U z a s a d n i e

Przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienie prawne wyłoniło się przy rozpoznawaniu przez Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach apelacji pozwanego Przedszkola Samorządowego [...] w K. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z 17 stycznia 2008 r., którym zasądzono na rzecz powódek Małgorzaty M. i Beaty K. od pozwanego po 2.560 zł z ustawowymi odsetkami z tytułu dodatku funkcyjnego za sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym za okres od 1 marca 2005 r. do 31 grudnia 2007 r.

Zagadnienie prawne powstało w następującym stanie sprawy. Powódki Małgorzata M. i Beata K. wniosły o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego Przedszkola Samorządowego [...] w K. po 2.560 zł z tytułu miesięcznych dodatków funkcyjnych za sprawowanie funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego za okres od 1 marca 2005 r. do 31 grudnia 2007 r., których pozwany pracodawca nie wypłacił. Sąd Rejonowy wyrokiem z 17 stycznia 2008 r. zasądził na rzecz powódek od pozwanego po 2.560 zł z tytułu miesięcznych dodatków funkcyjnych za sprawowanie funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego za okres od 1 marca 2005 r. do 31 grudnia 2007 r.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódki były zatrudnione w pozwanym Przedszkolu na podstawie umów o pracę na czas nieokreślony: Beata K. - od 1 marca 1989 r., Małgorzata M. - od 1 września 1989 r. Od 1 stycznia 2000 r. obu powódkom został przyznany dodatek w wysokości 50 zł miesięcznie z tytułu pełnienia funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego. Powódki pobierały ten dodatek do końca lutego 2005 r. Od 1 marca 2005 r. pozwany zaprzestał wypłacania wszystkim zatrudnionym nauczycielom dodatku funkcyjnego z tytułu pełnienia funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego. Pozwany podjął taką decyzję w wyniku pisma z 14 czerwca 2005 r. skierowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu do władz samorządowych Kielc. W piśmie tym stwierdzono, że do dodatku z tytułu pełnienia funkcji wychowawcy klasy, przewidzianego w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz.U. Nr 22, poz. 181 ze zm.), nie są uprawnieni nauczyciele przedszkolni sprawujący opiekę nad oddziałami przedszkolnymi.

W okresie objętym pozwem powódki pełniły funkcję wychowawczyń oddziału przedszkolnego.

Uzasadniając swoje roszczenie powódki powołały się na wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 29 listopada 2006 r., I OSK 1287/06, LEX nr 320891, w którym stwierdzono, że § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dnia z 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy nie uprawnia do wyłączenia z kręgu adresatów tej normy nauczycieli przedszkoli, którym powierzono sprawowanie funkcji wychowawcy, a tym samym przyznanie w uchwale rady gminy dodatku funkcyjnego nauczycielowi w przedszkolu za sprawowanie funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego nie narusza art. 30 ust. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.) i § 5 pkt 2 lit. a wymienionego rozporządzenia. Zdaniem powódek oznacza to, że wychowawca oddziału przedszkolnego ma prawo do dodatku funkcyjnego przewidzianego dla nauczycieli za wychowawstwo klasy.

Rada Miejska w K. w corocznie wydawanych na podstawie art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela regulaminach ustaliła wysokość dodatku z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy na 50 zł miesięcznie w 2005 r., 80 zł miesięcznie w 2006 r., 90 zł miesięcznie w 2007 r. Powódki nie otrzymały dodatków z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego w okresie od 1 marca 2005 r. do 31 grudnia 2007 r.

Sąd Rejonowy stwierdził, że skoro powódki w spornym okresie pełniły funkcję wychowawcy oddziału przedszkolnego, to miały prawo do dodatków z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy w wysokości określonej w regulaminach wydanych przez Radę Miejską w Kielcach w latach 2005, 2006 i 2007 na podstawie art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela. Zaprzeszanie wypłacania powódkom dodatku nastąpiło bez zachowania wymaganego trybu porozumienia stron lub wypowiedzenia zmieniającego.

Pozwany wniósł apelację od powyższego wyroku, domagając się jego zmiany i oddalenia powództw lub jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: a) art. 30 ust. 1 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela w zakresie prawa powódek do dodatku funkcyjnego za wychowawstwo oddziału przedszkolnego; § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia

zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy; § 4 pkt 1 regulaminu na rok 2005 stanowiącego załącznik do uchwały Rady Miejskiej w K. z 17 lutego 2005 r.; § 6 ust. 4 pkt 1 regulaminu na rok 2006 stanowiącego załącznik do uchwały Rady Miejskiej w K. z 22 grudnia 2005 r.; § 6 ust. 4 pkt 1 regulaminu na rok 2007 stanowiącego załącznik do uchwały Rady Miejskiej w K. z 15 lutego 2007 r. przez błędne przyjęcie, że przepisy te stosuje się do powódek zatrudnionych w pozwanym przedszkolu, co spowodowało wadliwe uznanie, że powódki są uprawnione do otrzymywania dodatku; b) art. 42 § 1 k.p. pracy w związku z art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela, przez błędne przyjęcie, że ma on zastosowanie w sprawie.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach, rozpoznając sprawę w wyniku wniesienia apelacji przez pozwanego uznał, że w sprawie występuje budzące poważne wątpliwości zagadnienie prawne dotyczące wykładni § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy.

Sąd Okręgowy stwierdził, że zakres podmiotowy ustawy Karta Nauczyciela został wyznaczony w jej art. 1 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 3 pkt 1. Mieszczą się w nim także nauczyciele zatrudnieni w publicznych przedszkolach, jeżeli są zatrudnieni co najmniej w połowie obowiązującego wymiaru zajęć (*argumentum a contrario* z art. 91b ust. 1 Karty Nauczyciela). Zarówno w przepisach ustawy Karta Nauczyciela (między innymi w art. 3 pkt 1), jak też w przepisach ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) oraz przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (między innymi w § 5 pkt 2), prawodawca przewidział, że użyte ogólnie, bez bliższego określenia, pojęcie „szkoła” oznacza placówki różnego rodzaju, w tym publiczne przedszkola, podobnie pojęcie „nauczyciel” oznacza nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych także w przedszkolach. Przepisy te pozwalają na sformułowanie wniosku, że prawodawca w omawianej materii kierował się zamiarem ujednoczenia statusu nauczycieli szkół i przedszkoli w tych sprawach, które nie zostały wyraźnie odmiennie uregulowane (w sposób odrębny) dla każdej z tych grup.

Rada Miejska w K. (jako organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego) wydała - na podstawie upoważnienia z art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela - regulaminy, w których przyznanie dodatku za wychowawstwo powiązała z powierzeniem: a) wychowawstwa klasy (oddziału, grupy) - w regulaminie z 2005 r., b) wychowawstwa klasy - w regulaminach z 2006 i 2007 r. Brzmienie regulaminów z lat 2006 i 2007 odpowiada sformułowaniu użytemu w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. Zgodnie z § 5 pkt 2 lit. a tego rozporządzenia, do uzyskania dodatku funkcyjnego uprawnieni są bowiem nauczyciele, którym powierzono sprawowanie funkcji wychowawcy klasy.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że wykładnia przepisów płacowych musi być ścisła. Zarówno rozporządzenie z dnia 31 stycznia 2005 r., jak i regulaminy przyjęte przez Radę Miejską w Kielcach na lata 2006 i 2007, posługują się sformułowaniem, z którego wynika, że prawo do dodatku związane jest ze sprawowaniem funkcji wychowawcy klasy. Tymczasem nauczyciele w przedszkolach sprawują opiekę nad oddziałami. Ścisła wykładnia § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. prowadzi, zdaniem Sądu Okręgowego, do wniosku, że zawiera on enumeratywne wyliczenie nauczycieli uprawnionych do uzyskania dodatku funkcyjnego. W wyliczeniu tym pojawia się jedynie wychowawca klasy, nie ma zaś wychowawcy oddziału przedszkolnego. Konsekwencją przyjęcia ścisłej interpretacji jest więc uznanie, że sprawowanie funkcji wychowawcy klasy - o której mowa w § 5 pkt 2 lit. a powołanego rozporządzenia - dotyczy wyłącznie szkół, gdyż tylko tam występuje podział na klasy, nie obejmuje natomiast przedszkoli, w których istnieją oddziały.

Pozwany podnosił w toku postępowania, że powyższe rozumienie § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. znajduje potwierdzenie w wykładni celowościowej. Dodatek funkcyjny przysługuje bowiem nauczycielowi za wykonywanie dodatkowego zadania lub zajęcia, jakim jest pełnienie funkcji wychowawcy klasy. Natomiast w wypadku nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach praca dydaktyczno-wychowawcza z dziećmi nie wiąże się ze sprawowaniem dodatkowej funkcji wychowawcy oddziału. W takim stanie rzeczy przyznanie dodatku funkcyjnego „z tytułu wychowawstwa klasy” nauczycielom zatrudnionym w przedszkolach stanowiłoby w istocie przyznanie dodatku o innym charakterze niż dodatek, o którym stanowi § 5 pkt 2 lit. a tego rozporządzenia.

Również Departament Pragmatyki Zawodowej Nauczycieli Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu w piśmie z 14 czerwca 2005 r. zajął stanowisko, że nauczyciele przedszkoli nie są uprawnieni do dodatku za sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym. Stanowisko to zostało uzasadnione powołaniem się na argument, że do nabycia prawa do dodatku funkcyjnego z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy konieczne jest wykonywanie dodatkowych zadań - ponad te, które wiążą się z zakresem obowiązków nauczyciela. Tymczasem z zakresem zadań realizowanych przez nauczycieli przedszkolnych jest nierozzerwalnie związana praca wychowawczo-dydaktyczna. Nauczyciele przedszkolni, chociaż powierzono im funkcje wychowawców, nie są wychowawcami w rozumieniu § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r.

Podobny pogląd przedstawił Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim w wyroku z 24 października 2007 r., II SA/Go 580/07 (Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych). Sąd ten uznał, że organy samorządowe nie są uprawnione do przyznawania nauczycielom przedszkolnym dodatków funkcyjnych z tytułu sprawowania opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym. Uzyskanie dodatku funkcyjnego jest bowiem uzależnione od sprawowania funkcji wychowawcy klasy, a w związku z tym tylko nauczyciel wykonujący dodatkową (poza nauczaniem określonego przedmiotu) funkcję wychowawcy ma prawo otrzymać dodatek funkcyjny. Tymczasem nauczyciel w przedszkolu wykonuje łącznie pracę wychowawczo-dydaktyczną i opiekuńczą w ramach jednego oddziału przedszkolnego.

Przedstawiając do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że zakres obowiązków nauczyciela określony został w art. 42 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela, zgodnie z którym nauczyciel obowiązany jest realizować zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz (pkt 1) inne czynności i zajęcia wynikające z zadań statutowych szkoły, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć opiekuńczych i wychowawczych wynikających z potrzeb i zainteresowań uczniów (pkt 2) oraz zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym (pkt 3). Ścisła wykładnia wymagana przy analizie przepisów płacowych prowadzi zatem do wniosku, że skoro wykonywanie zawodu nauczyciela mieści w sobie wskazane obowiązki, to dla otrzymania dodatku funkcyjnego, w tym z tytułu wychowawstwa, konieczne jest wykonywanie dodatkowych zadań ponad wymienione w art. 42 ust. 2 Karty Nauczyciela. Przedstawiony

powyżej zakres obowiązków nauczyciela uzupełniany jest przez obszary edukacji wymienione w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. Nr 51, poz. 458).

Sąd Okręgowy uznał, że w świetle przedstawionych powyżej argumentów byłoby uzasadnione przyjęcie, że sformułowanie użyte w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. ma na celu wyłączenie z zakresu zastosowania tego przepisu nauczycieli przedszkolnych, gdyż w ich przypadku nie występuje sprawowanie opieki wychowawczej nad klasą, a ponadto obowiązki na nich ciążące z racji sprawowania opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym pokrywają się z tymi, jakie wynikają z samego faktu wykonywania zawodu nauczyciela przedszkolnego. Jednocześnie Sąd Okręgowy podniósł, że nie ma prawnych definicji pojęć „wychowawca” i „klasa”. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61, poz. 624 ze zm.) zostało określone pojęcie „oddział”. Z załączników do tego rozporządzenia, zawierających ramowe statuty przedszkoli i szkół, wynika, że podstawowymi jednostkami organizacyjnymi zarówno przedszkoli, jak i szkół są oddziały. Ramowe statuty szkół stanowią, że oddziałem opiekuje się nauczyciel wychowawca. Ramowy statut przedszkola, zamieszczony w załączniku Nr 1 do rozporządzenia, stanowi natomiast, że dyrektor przedszkola powierza poszczególne oddziały opiece jednego lub dwu nauczycieli, zależnie od czasu pracy oddziału lub realizowanych zadań oraz z uwzględnieniem propozycji rodziców. Zarówno w szkole jak i w przedszkolu wyeksponowana została funkcja opiekuńczo-wychowawcza, którą pełni nauczyciel wychowawca. W tym stanie rzeczy nie można zakwestionować, że prawodawca zamiennie posługuje się pojęciami „oddział” i „klasa”. Pojawia się w związku z tym wątpliwość, czy sformułowanie użyte w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. przesądza o wyłączeniu z zakresu osób objętych prawem do dodatku za sprawowanie funkcji wychowawcy klasy nauczycieli wychowawców w przedszkolach. Sąd Okręgowy zaznaczył, że pełnienie funkcji nauczyciela wychowawcy w szkole wiąże się wprawdzie nierozzerwalnie z wykonywaniem dodatkowych zadań administracyjnych, związanych z prowadzeniem dziennika, wypisywaniem świadectw, a także z analizowaniem potrzeb uczniów i ich osiągnięć oraz ze współpracą z rodzi-

cami i rozwiązywaniem problemów wychowawczych, ale podobne zadania ma nauczyciel sprawujący opiekę wychowawczą nad oddziałem przedszkolnym. Do zadań nauczyciela sprawującego opiekę wychowawczą nad oddziałem przedszkolnym należy prowadzenie dziennika zajęć (odpowiednika dziennika lekcyjnego), a także pełnienie w stosunku do rodziców dzieci funkcji doradczej i wspierającej działania wychowawcze (pomoc w rozpoznawaniu możliwości rozwojowych dziecka, informowanie rodziców na bieżąco o postępach dziecka, uzgadnianie z rodzicami dzieci kierunków i zakresu zadań realizowanych w przedszkolach). Te funkcje nauczycieli przedszkolnych wpisane są niejako w charakter ich pracy, ale odzwierciedlają one zadania, które stanowią *criterium divisionis* wychowawcy w szkole. Powstaje zatem wątpliwość, czy brak odrębnego wskazania zadań właściwych nauczycielowi przedszkolnemu, który sprawuje opiekę wychowawczą nad oddziałem przedszkolnym, może stanowić dostateczną przesłankę odmowy przyznania nauczycielowi przedszkolnemu prawa do dodatku za sprawowanie funkcji wychowawcy. Tę wątpliwość wzmacnia wyraźne dążenie prawodawcy do ujednoczenia statusu nauczycieli w szkołach i przedszkolach.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07 i z 12 października 2007 r., I OSK 1235/07 (obydwa opublikowane w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych) zajął stanowisko, że § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. nie daje podstawy do wyłączenia prawa nauczycieli przedszkolnych do dodatku z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego.

W podsumowaniu przedstawionych wątpliwości interpretacyjnych Sąd Okręgowy stwierdził, że brak prawnej definicji pojęcia „wychowawca klasy” w połączeniu z niedookreśleniem zadań dodatkowych, za które przysługuje dodatek funkcyjny z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy, powoduje powstanie wątpliwości, czy § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy może być wykładany w taki sposób, że nie obejmuje on nauczycieli przedszkolnych, którym powierzono funkcję wychowawcy oddziału przedszkolnego. Sąd Okręgowy wyraził w tym kontekście własny pogląd, że nauczyciel sprawujący opiekę wychowawczą nad oddziałem przed-

szkolnym ma prawo do dodatku funkcyjnego z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy, ze względu na podobny zakres zadań wychowawczych realizowanych przez nauczycieli szkolnych, którym powierzono pełnienie funkcji wychowawcy klasy, oraz nauczycieli przedszkolnych, którym powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym, a także dążenie prawodawcy do ujednoczenia statusu nauczycieli w szkołach i nauczycieli w przedszkolach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotą przedstawionego zagadnienia prawnego jest dokonanie wykładni § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz.U. Nr 22, poz. 181 ze zm., powoływanego w dalszym ciągu jako „rozporządzenie”) i ustalenie, czy użyte w tym przepisie określenie „wychowawca klasy” obejmuje tylko nauczyciela, który sprawuje funkcję wychowawcy oddziału w szkole, czy też także nauczyciela, który sprawuje funkcję wychowawcy oddziału w przedszkolu. Chodzi tutaj przede wszystkim o wyjaśnienie znaczenia określenia „klasa”, które w rozporządzeniu nie jest definiowane i nie ma także jego definicji w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela oraz w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Z uzasadnienia przedstawionego przez Sąd Okręgowy pytania prawnego mogłoby wynikać, że § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia na płaszczyźnie wykładni językowej jest jednoznaczny i przyznaje prawo do dodatku tylko nauczycielowi, który sprawuje opiekę wychowawczą nad oddziałem szkolnym (klasą), a prawo do dodatku nauczyciela, który sprawuje opiekę wychowawczą nad oddziałem przedszkolnym, może zostać jedynie wyinterpretowane na podstawie wykładni rozszerzającej (celowościowej) tego przepisu. Do przeprowadzenia analizy i udzielenia odpowiedzi na zagadnienie prawne, które kryje się w przedstawionym pytaniu, konieczne jest przyjęcie założenia, że Sąd Okręgowy chciałby w istocie uzyskać wyjaśnienie, czy określenie „wychowawca klasy”, użyte w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia, obejmuje tylko nauczyciela, któremu powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem w szkole (klasą), czy też także nauczyciela, któremu powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem w przedszkolu.

W analizie przedstawionego zagadnienia prawnego konieczne jest wyjście od przedstawienia zmian stanu prawnego, dotyczącego zasad wynagradzania nauczycieli przedszkoli i szkół publicznych, a w szczególności prawa nauczycieli do dodatków funkcyjnych. Należy bowiem zaznaczyć, że dodatek za sprawowanie funkcji wychowawcy klasy, przewidziany w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy istniał już wcześniej. Problem przedstawiony w pytaniu prawnym Sądu Okręgowego ujawnił się w następstwie dokonanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu wykładni określenia „wychowawca klasy” użytego w § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia. Zasady wynagradzania nauczycieli publicznych przedszkoli, szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych są uregulowane w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. Zgodnie z art. 3 pkt 1 tej ustawy, ilekroć jest w niej mowa o nauczycielach bez bliższego określenia - rozumie się przez to nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, a zgodnie z art. 3 pkt 2 tej ustawy, ilekroć jest w niej mowa o szkołach bez bliższego określenia - rozumie się przez to przedszkola, szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze. Zgodnie z art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela, w brzmieniu tego przepisu ustalonym ustawą z dnia 18 lutego 2000 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 19, poz. 239), wynagrodzenie nauczycieli składa się z: 1) wynagrodzenia zasadniczego; 2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego oraz za warunki pracy; 3) wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw; 4) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i dodatków socjalnych określonych w art. 54 Karty Nauczyciela.

W Karcie Nauczyciela nie zostały określone stanowiska i funkcje, które uprawniają do dodatku funkcyjnego. To zagadnienie zostało pozostawione do uregulowania w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Zgodnie z art. 30 ust. 5 Karty Nauczyciela, w brzmieniu tego przepisu ustalonym ustawą z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1845), minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa w drodze rozporządzenia, między in-

nymi, „wykaz stanowisk oraz sprawowanych funkcji uprawniających nauczyciela do dodatku funkcyjnego oraz ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego” (art. 30 ust. 5 pkt 3 Karty Nauczyciela). Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa w drodze rozporządzenia również wysokość stawek dodatków, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, oraz szczegółowe zasady przyznawania tych dodatków dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez organy administracji rządowej (art. 30 ust. 7 Karty Nauczyciela w brzmieniu tego przepisu ustalonym przez ustawę zmieniającą z 15 lipca 2004 r.). Natomiast dla nauczycieli szkół prowadzonych przez organy administracji samorządowej wysokość stawek dodatków, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, oraz szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków określa corocznie organ prowadzący szkołę w drodze regulaminu obowiązującego od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia (art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela w brzmieniu tego przepisu ustalonym przez ustawę zmieniającą z 15 lipca 2004 r.).

W art. 30 ust. 5, 6 i 7 Karty Nauczyciela w brzmieniu poprzednio obowiązującym, ustalonym wyżej wymienioną ustawą zmieniającą z 18 lutego 2000 r., była zawarta regulacja zasadniczo zbieżna z regulacją obecnie obowiązującą. Poprzednio obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 maja 2000 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, sposobu obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową, wykazu stanowisk oraz dodatkowych zadań i zajęć uprawniających do dodatku funkcyjnego, ogólnych warunków przyznawania dodatku motywacyjnego, wykazu trudnych i uciążliwych warunków pracy stanowiących podstawę przyznania dodatku za warunki pracy oraz szczególnych przypadków zaliczania okresów zatrudnienia i innych okresów uprawniających do dodatku za wysługę lat (Dz.U. Nr 39, poz. 455 ze zm.) stanowiło w § 3 pkt 2, że do uzyskania dodatku funkcyjnego są uprawnieni nauczyciele, którym powierzono „wychowawstwo klasy”. Obowiązujące przed wyżej wymienionym rozporządzeniem rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 1997 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli (Dz.U. Nr 29, poz. 160 ze zm.) przewidywało w § 20 ust. 1 pkt 1 dodatkowe wynagrodzenie „za wychowawstwo klasy” z podaniem odrębnie stawek tego wynagrodzenia w przedszkolach (lit. a) oraz w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadpodstawowych (lit. b). Zgodnie z ówczesnym brzmieniem Karty Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r.

Nr 56, poz. 357), wynagrodzenie nauczyciela składało się z wynagrodzenia zasadniczego i dodatków (art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela), przy czym dodatki funkcyjne przysługiwały tylko z tytułu pełnienia funkcji kierowniczych (art. 32 Karty Nauczyciela). Obecny dodatek funkcyjny za sprawowanie funkcji wychowawcy klasy oraz dawne dodatkowe wynagrodzenie za wychowawstwo klasy są więc tożsamymi rodzajowo dodatkowymi składnikami wynagrodzenia nauczyciela.

W wyżej wymienionych rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej z 19 marca 1997 r., z 11 maja 2000 r. i z 31 stycznia 2005 r., regulujących wynagrodzenia nauczycieli, nie zostały zdefiniowane określenia „wychowawca klasy” i „klasa”. Definicji tych określeń nie zawierają również Karta Nauczyciela oraz ustawa o systemie oświaty. W przepisach ustawy o systemie oświaty występuje natomiast wielokrotnie pojęcie „oddział”, które jest używane w celu określenia podstawowej jednostki organizacyjnej zarówno szkoły, jak i przedszkola, w ramach której jest realizowany proces oświatowo-wychowawczy. W przepisach ustawy o systemie oświaty występuje również określenie „klasa”, z tym że jest ono używane w celu określenia poziomów nauczania w poszczególnych typach szkół (zob.: art. 16 ust. 8, art. 17 ust. 2, art. 61 ust. 1 i 2, art. 90g ust. 4, 5 i 8, art. 94a ust. 6 pkt 1). Pojęcie „klasa” w omawianym tutaj znaczeniu odnosi się tylko do szkół. Wychowanie przedszkolne, zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, jest bowiem realizowane „w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego”. Ustalenie w ustawie o systemie oświaty, że w szkole podstawowej są oddziały przedszkolne (art. 14 ust. 1) i klasy od I do VI (art. 61 ust. 1), przemawia jednak raczej za uznaniem, że pojęcie „oddział” i „klasa” są synonimami, gdy chodzi o jednostkę organizacyjną, w ramach której jest realizowany proces oświatowo-wychowawczy, a nie za uznaniem, że pojęcia „klasa” i „oddział” mają odmienne znaczenie i sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym nie uprawnia do dodatku funkcyjnego z tego tytułu.

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61, poz. 624 ze zm.), wydanym na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, ramowe statuty publicznych przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, liceów, szkół zawodowych i szkół ponadpodstawowych, stanowiące załączniki do rozporządzenia, przewidują jednolicie, że podstawową jednostką organizacyjną wymienionych placówek oświatowych jest oddział. Zgodnie z ramowymi statutami szkół,

oddziałem opiekuje się nauczyciel wychowawca, przy czym dla zapewnienia ciągłości i skuteczności pracy wychowawczej jest wskazane, aby nauczyciel wychowawca opiekował się danym oddziałem w ciągu całego etapu edukacyjnego. Natomiast zgodnie z § 13 ramowego statutu publicznego przedszkola, stanowiącego załącznik Nr 1 do rozporządzenia, dyrektor przedszkola powierza poszczególne oddziały opiece jednego lub dwu nauczycieli, zależnie od czasu pracy oddziału lub realizowanych zadań oraz z uwzględnieniem propozycji rodziców (prawnych opiekunów), przy czym dla zapewnienia ciągłości i skuteczności pracy wychowawczej i dydaktycznej wskazane jest, aby nauczyciel (nauczyciele) opiekowali się danym oddziałem przez cały okres uczęszczania dzieci do przedszkola. Również w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. Nr 23, poz. 225 ze zm.) przewidziano, że podstawową jednostką organizacyjną zarówno w przedszkolu, jak i w szkole jest oddział. Dla każdego oddziału w przedszkolu prowadzi się dziennik zajęć (§ 2 tego rozporządzenia), a dla każdego oddziału w szkole prowadzi się dziennik lekcyjny (§ 7 rozporządzenia).

W powołanym wcześniej rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 1997 r. w sprawie wynagradzania nauczycieli zostało wyraźnie stwierdzone (w § 20), że przewidziane w tym przepisie dodatkowe wynagrodzenie „za wychowawstwo klasy” przysługuje zarówno nauczycielowi sprawującemu opiekę wychowawczą nad oddziałem szkolnym, jak i nauczycielowi sprawującemu opiekę nad oddziałem przedszkolnym. Także w okresie obowiązywania powołanego wcześniej rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 maja 2000 r. regulującego wynagrodzenia nauczycieli, które zastąpiło wyżej wskazane rozporządzenie, nie było kwestionowane, że przewidziany w § 3 pkt 2 dodatek funkcyjny z tytułu sprawowania „wychowawstwa klasy” przysługuje zarówno nauczycielom w szkołach, jak i w przedszkolach, chociaż nie było to, jak poprzednio, stwierdzone wyraźnie. Trudno byłoby zresztą podnosić wątpliwości w tej sprawie, skoro tak samo jak poprzednio został określony tytuł do otrzymywania tego dodatku - „wychowawstwo klasy”, a zmiany zarówno w Karcie Nauczyciela, jak i ustawie o systemie oświaty, nie dawały podstawy do twierdzenia, że obecnie ten dodatek przysługuje nauczycielom w szkołach a nie przysługuje nauczycielom w przedszkolach.

Dopiero po wejściu w życie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy pojawił się problem, czy nauczyciele sprawujący opiekę wychowawczą nad oddziałami przedszkolnymi są uprawnieni do dodatku, który zgodnie z § 5 pkt 2 lit. a tego rozporządzenia przysługuje nauczycielom, którym powierzono sprawowanie funkcji „wychowawcy klasy”. Ten problem został wywołany wyjaśnieniami Ministerstwa Edukacji Narodowej, że nauczyciele sprawujący opiekę wychowawczą nad oddziałami przedszkolnymi nie są uprawnieni do tego dodatku. Na podstawie tych wyjaśnień wojewodowie, w ramach sprawowania nadzoru nad aktami prawa miejscowego wydawanymi przez organy samorządu gminnego, uregulowanego w rozdziale 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), zaczęli kwestionować zgodność z prawem i ważność regulaminów wydawanych corocznie przez rady gmin na podstawie art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela, jeżeli w tych regulaminach określono wysokość dodatku za sprawowanie funkcji wychowawcy klasy nie tylko dla nauczycieli w szkołach, ale także dla nauczycieli w przedszkolach.

Orzecznictwo sądów administracyjnych dotyczące wykładni § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. jest stosunkowo obszerne i może być uznane za utrwalone. Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z 29 listopada 2006 r., I OSK 1287/06, LEX nr 320891, z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07, z 12 października 2007 r., I OSK 1235/07 i z 19 października 2007 r., I OSK 1366/07 (opublikowanych w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych), zajął stanowisko, że § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dnia z 31 stycznia 2005 r. nie uprawnia do wyłączenia z kręgu adresatów tej normy nauczycieli przedszkoli, którym powierzono sprawowanie funkcji wychowawcy, a tym samym przyznanie w uchwale rady gminy dodatku funkcyjnego nauczycielowi w przedszkolu za sprawowanie funkcji wychowawcy oddziału przedszkolnego nie narusza art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela i § 5 pkt 2 lit. a tego rozporządzenia. Należy jednak stwierdzić, że w późniejszym wyroku z 12 marca 2008 r., I OSK 19/08, Naczelny Sąd Administracyjny zajął odmienne stanowisko i orzekł, że § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia nie obejmuje nauczycieli przedszkoli, którym powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym. Powołanym wy-

rokiem Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną Rady Gminy Z. G. od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z 24 października 2007 r., II SA/Go 580/07 w sprawie ze skargi Wojewody L. na uchwałę Rady Gminy Z. G. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków za wysługę lat, motywacyjnego, funkcjonalnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagrodzenia. Na ten właśnie wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z 24 października 2007 r., II SA/Go 580/07, powołał się pozwany w uzasadnieniu apelacji wniesionej w analizowanej sprawie w celu wykazania niejednorodności orzecznictwa sądów administracyjnych w kwestii wykładni § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. Ten wyrok został powołany również przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu pytania prawnego.

Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego dbanie o jednolitość orzecznictwa sądów administracyjnych - jest to kompetencja Naczelnego Sądu Administracyjnego. Mając jednak na względzie dwa różne (odmienne) stanowiska Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczące tej samej kwestii, która stała się przedmiotem przedstawionego przez Sąd Okręgowy zagadnienia prawnego, można jedynie stwierdzić, że w uzasadnieniu wyroku z 12 marca 2008 r., I OSK 19/08, Naczelny Sąd Administracyjny w ogóle nie odwołał się do wcześniejszych (licznych przecież) wyroków tego Sądu (choćby do przytoczonych powyżej wyroków z 29 listopada 2006 r., I OSK 1287/06, z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07, z 12 października 2007 r., I OSK 1235/07 i z 19 października 2007 r., I OSK 1366/07), w których został sformułowany odmienny pogląd, oraz nie przedstawił argumentów prawnych, które spowodowały odejście od utrwalonego już w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego stanowiska, że nauczyciele przedszkolni, którym powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym, są objęci zakresem zastosowania § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. W uzasadnieniu wyroku z 12 marca 2008 r., I OSK 19/08, Naczelny Sąd Administracyjny ograniczył się do następującego stwierdzenia: „przepis § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2005 r. sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy nie pozostawia najmniejszych wątpliwości, że do uzyskania dodat-

ku funkcyjnego uprawnieni są nauczyciele, którym powierzono: 1) stanowisko dyrektora lub wicedyrektora przedszkola, szkoły, placówki lub innej jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 1 ust. 1 i 1a Karty Nauczyciela, zwanej dalej „szkołą”, albo inne stanowisko kierownicze przewidziane w statucie szkoły; 2) sprawowanie funkcji: a) wychowawcy klasy, b) doradcy metodycznego lub nauczyciela-konsultanta, c) opiekuna stażu, ponieważ zawarte w nim wyliczenie ma charakter wyczerpujący, a nie przykładowy. Oznacza to, że nie można przyznać dodatku funkcyjnego nauczycielom zajmującym inne stanowiska lub sprawującym inne funkcje, niż wymienione w cytowanym przepisie rozporządzenia.” Z przytoczonego stwierdzenia wynikałoby, że Naczelny Sąd Administracyjny uznał w omawianym wyroku, iż określenie „wychowawca klasy” jest jednoznaczne i obejmuje tylko nauczyciela pełniącego funkcję wychowawcy klasy w szkole, a nie obejmuje nauczyciela przedszkola. W ocenie Sądu Najwyższego jest to pogląd nietrafny.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 12 marca 2008 r., I OSK 19/08, stanowiący widoczne odstępstwo od utrwalonej wcześniej linii orzecznictwa tego Sądu i powodujący powstanie rozbieżności w tym orzecznictwie, nie zawiera tego rodzaju argumentów merytorycznych, które przemawiałyby za słusnością odstąpienia od wcześniej prezentowanych poglądów oraz podważałyby argumenty, którymi Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z 29 listopada 2006 r., I OSK 1287/06, z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07, z 12 października 2007 r., I OSK 1235/07 i z 19 października 2007 r., I OSK 1366/07, uzasadnił stanowisko, że nauczyciele przedszkolni, którym powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym, są objęci zakresem zastosowania § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. Nie zawiera też argumentów, które wymagałyby rozważenia (odniesienia się do nich) w niniejszej analizie.

Zdaniem Sądu Najwyższego, Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z 29 listopada 2006 r., I OSK 1287/06, z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07, z 12 października 2007 r., I OSK 1235/07 i z 19 października 2007 r., I OSK 1366/07, wszechstronnie rozważył argumenty wspierające taką wykładnię § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r., zgodnie z którą pojęcie „wychowawca klasy” użyte w tym przepisie obejmuje także nauczyciela przedszkolnego, któremu powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym. W wyrokach tych Naczelny Sąd Administracyjny

przekonująco uzasadnił, że wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. przemawia za uznaniem, że użyte w tym przepisie określenie „wychowawca klasy” obejmuje także nauczyciela przedszkolnego, któremu powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym. Naczelny Sąd Administracyjny zwrócił uwagę, że na podstawie § 5 pkt 2 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r., wydanego na podstawie art. 30 ust. 5, art. 33 ust. 3 i art. 34 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela, do dodatku funkcyjnego uprawnieni są nauczyciele, którym powierzono sprawowanie funkcji wychowawcy klasy. Ani w ustawie Karta Nauczyciela, ani w ustawie o systemie oświaty nie zostały zdefiniowane określenia „wychowawca klasy” i „klasa”. Te określenia nie zostały zdefiniowane także w samym rozporządzeniu, mimo że wiąże ono prawo do dodatku funkcyjnego ze sprawowaniem funkcji wychowawcy klasy. Zgodnie art. 3 pkt 1 ustawy Karta Nauczyciela, ilekroć w tej ustawie jest mowa o nauczycielach bez bliższego określenia - rozumie się przez to zarówno nauczycieli zatrudnionych w szkołach, jak i nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach. Analiza przepisów ustawy o systemie oświaty i wydanego na podstawie tej ustawy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61, poz. 624 ze zm.) uzasadnia wnioski, że określenia „klasa”, „oddział” i „grupa” są synonimami, a przez pojęcie „klasa” należy rozumieć również oddział przedszkolny. Okoliczność, że zwyczajowo w szkołach używa się dla określenia uczniów pobierających naukę na tym samym poziomie edukacyjnym terminu „klasa”, a w przedszkolach - „oddział”, nie może (w związku z pominięciem w ustawie Karta Nauczyciela definicji tych pojęć) pozbawiać wychowawców zatrudnionych w przedszkolach prawa otrzymywania dodatku funkcyjnego z tytułu wychowawstwa oddziału przedszkolnego (wyrok NSA z 19 października 2007 r., I OSK 1366/07). Naczelny Sąd Administracyjny zwrócił również uwagę, że obowiązki spoczywające na nauczycielu, któremu powierzono funkcję wychowawcy klasy w szkole, oraz obowiązki spoczywające na nauczycielu, któremu powierzono sprawowanie opieki wychowawczej nad oddziałem przedszkolnym, nie są na tyle różne, aby upoważniały do różnicowania tych nauczycieli, gdy chodzi o prawo do dodatku funkcyjnego (wyrok NSA z 10 października 2007 r., I OSK 1194/07). Naczelny Sąd Administracyjny uznał, iż nie jest uzasadniony pogląd reprezentowany przez organy nadzoru, że funkcja wychowawcy klasy w szkole jest ściśle związana z

wykraczającym poza realizację programu nauczania zakresem zadań i obowiązków nauczyciela, natomiast zadania i obowiązki opiekuńczo-wychowawcze nauczyciela w przedszkolu nie należą do jego zajęć i obowiązków dodatkowych, lecz stanowią część zadań i obowiązków wynikających z charakteru pracy nauczyciela przedszkolnego. Analiza zadań wychowawcy oddziału przedszkolnego dowodzi, że ma on dodatkowe obowiązki. Są nimi, między innymi, utrzymywanie kontaktów z rodzicami, współdziałanie z poradniami specjalistycznymi, prowadzenie kart obserwacji dzieci, prowadzenie dziennika obecności, organizowanie wycieczek, zebrań. Są to zadania analogiczne do tych, jakie mają wychowawcy klas.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym przedstawione do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne, podziela powyższą argumentację zawartą w powołanych wyrokach Naczelnego Sądu Administracyjnego. W regulacjach prawnych wynagrodzeń nauczycieli poprzedzających analizowane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. dodatek „za wychowawstwo klasy” przysługiwał zarówno nauczycielom w szkołach, jak i nauczycielom w przedszkolach. Analizowane rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 r. utrzymało ten dodatek i określiło tak samo jak poprzednio, że przysługuje on z tytułu sprawowania funkcji „wychowawcy klasy”. Dokonanie zmiany zakresu podmiotowego osób uprawnionych do tego dodatku - i wyłączenie z tego zakresu nauczycieli przedszkolnych sprawujących funkcję wychowawcy oddziału przedszkolnego - wyłącznie w drodze nowej interpretacji prawa, dokonanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz organy nadzoru (województw), którym przysługuje uprawnienie kwestionowania podjętych przez rady gmin uchwał określających w drodze regulaminu stawki dodatków funkcyjnych, należałoby uznać za sprzeczne z zasadami demokratycznego państwa prawnego, do których należą zasada zapewnienia zaufania obywateli do stanowionego prawa i zasada pewności prawa.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Najwyższy udzielił na przedstawione pytanie prawne odpowiedzi ujętej w sentencji uchwały.

=====